Az Országgyűlés 94/1998. (XII. 29.) sz. határozata a Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikájának alapelveiről

1998. 12. 29.

A magyar biztonságpolitikai alapelvek 1993. évi elfogadását követő öt év alatt mind a világpolitikai helyzet, az euroatlanti kapcsolatrendszer, mind pedig Magyarország szűkebb környezete változásokon ment keresztül. A délszláv válság 1991-től 1995-ig tartó időszaka lezárult ugyan a daytoni egyezmények aláírásával, ám Koszovó helyzete egyre kritikusabbá vált. Magyarország, a magyar biztonságpolitika szempontjából kiemelkedő fontosságú volt a közelgő NATO-csatlakozás és az abból adódó új biztonságpolitikai helyzet. Ez szükségessé tette a korábbi biztonságpolitikai alapelvek felülvizsgálatát, újak létrehozását.

Az új biztonságpolitikai alapelvek létrehozása sokkal gyorsabb, zökkenőmentesebb folyamat volt, mint öt évvel korábban. Az Országgyűlés bizottságai közül a Külügyi és a Honvédelmi Bizottság az alapelvekre vonatkozó javaslatot először 1998. december 9-én tárgyalta meg, komolyabb módosítási javaslat nélkül. Az Országgyűlés 1998. december 15-én bocsátotta vitára a határozati javaslatot, amelynek címe *A Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikai alapelvei* volt. A vitát Szabó János honvédelmi miniszter nyitotta meg, aki az akkori történelmi helyzetből a közelgő NATO-tagságot emelte ki. A felszólalók közül Mécs Imre és Perlaki Jenő módosító indítványt nyújtott be az alapelvekkel kapcsolatban, így azokat a bizottságok újra megtárgyalták. A már korábban említett Külügyi és a Honvédelmi Bizottság 1998. december 16-án ült össze újra, ám a módosításokat nem fogadta el, így javaslataikat a képviselők visszavonták. Az Országgyűlés végül 1998. december 28-án fogadta el a 94/1998 (XII. 29.) OGY-határozatot a Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikai alapelveiről.

A határozat 17 pontból áll, nem bomlik külön alfejezetekre. A biztonságpolitika céljait tekintve, a célrendszer általános, és már beintegrálódott a washingtoni szerződés (1949) pontjaiból adódó kötelezettségek vállalása is. A biztonság fogalmát átfogó értelemben használja a határozat, s oszthatatlannak tekinti.

(Újra közreadja Ignáth Éva)

Források:

- Az Országgyűlés 1998. december 15-ei ülésének jegyzőkönyve. Letölthető: http://www.mkogy.hu/internet/plsql/ogy_naplo.naplo_fadat_aktus?p_ckl=36&p_uln=43&p_felsz=351&p_felszig=363&p_aktus=65
- Az Országgyűlés 1998. december 28-i ülésének jegyzőkönyve. Letölthető: http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy_naplo.naplo_fadat_aktus?p_ckl=36&p_uln=45&p_felsz=28&p_felszig=30&p_aktus=11
- A 94/1998 (XII. 29.) OGY határozat a Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikai alapelveiről letölthető: http://www.complex.hu/kzldat/o98h0094.htm/o98h0094.htm

94/1998. (XII. 29.) OGY határozat a Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikájának alapelveiről

Az Országgyűlés

1. elfogadja a Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikájának alapelveit;

2. felkéri a Kormányt, hogy a biztonság- és védelempolitikai feladatok végrehajtásáról legalább évente egy alkalommal számoljon be az Országgyűlésnek.

3. Ez a határozat a Magyar Köztársaságnak az Észak-atlanti Szerződéshez történő csatlakozásáról és a Szerződés szövegének kihirdetéséről szóló törvény 2. §-a hatálybalépésének napján lép hatályba. Ezzel egyidejűleg hatályát veszti a Magyar Köztársaság biztonságpolitikájának alapelveiről szóló 11/1993. (III. 12.) OGY határozat, és a Magyar Köztársaság honvédelmének alapelveiről szóló 27/1993. (IV. 23.) OGY határozat.

A Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikájának alapelvei

Az utóbbi évek során Magyarország külső biztonsági helyzetében meghatározó jelentőségű változás következett be, döntően az euroatlanti integráció terén elért eredmények következtében. A NATO-tagság elérésével, valamint az Európai Unióhoz történő csatlakozási folyamat gyakorlati előrehaladásával az ország intézményesen is az euroatlanti térség demokratikus, fejlett és stabil országai közösségének tagjává vált. Mindezek szükségessé teszik a Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikai alapelveinek újrafogalmazását.

1. A Magyar Köztársaság a biztonságot átfogó módon értelmezi, amely a hagyományos politikai és katonai tényezőkön túl magába foglalja a széles értelemben vett biztonság egyéb - gazdasági és pénzügyi, emberi jogi és kisebbségi, információs és technológiai, környezeti, valamint nemzetközi jogi - dimenzióit is. A globális kihívások, a nemzetközi politikai-gazdasági kölcsönös függőség, a technológiai fejlődés világában az euroatlanti térség biztonsága oszthatatlan.

2. A kétpólusú nemzetközi rendszer időszakához képest minimálisra csökkent egy világméretű fegyveres konfliktus veszélye, ugyanakkor lényegesen megnőtt és összetettebbé vált a kockázatok és veszélyforrások köre. Magyarország biztonságára elsősorban az euroatlanti régió biztonságának alakulása és a térségében végbemenő politikai-társadalmi-gazdasági folyamatok gyakorolnak hatást, de az ország nem függetlenítheti magát a globális veszélyforrásoktól sem. Szövetségi rendszerhez való kapcsolódása ezek kezelésében további felelősséget és egyúttal megnövelt lehetőségeket teremt.

Növekvő kockázatot jelentenek az eltérő társadalmi fejlődésből fakadó, országok és csoportok közötti, átmeneti vagy tartós ellentétek, a gazdasági, pénzügyi és társadalmi válságok, az etnikai és vallási feszültségek, a terrorizmus, a szervezett bűnözés, az illegális kábítószer- és fegyverkereskedelem, a demográfiai feszültségek, a tömeges migráció és a nagyfokú környezeti ártalmak. Fokozódó kihívást és veszélyt jelent a tömegpusztító fegyverek és azok hordozóeszközeinek elterjedése, valamint az információs rendszerek elleni támadások lehetősége. Emellett az államok közötti feszültségek, illetve államokon belüli fegyveres konfliktusok ma is jelen vannak Európában. Régiónkban sajátos veszélyforrásként jelentkezik az átalakulásból fakadó instabilitás és kiszámíthatatlanság, a demokratizálódási folyamatok törékenysége.

Biztonsági környezetünk sajátossága, hogy az új típusú és a hagyományos kihívások gyakran egyidejűleg és egymást erősítve jelennek meg.

3. A Magyar Köztársaság biztonságpolitikájának fő célja, hogy

- szavatolja az ország függetlenségét, szuverén államiságát és területi épségét;
- megfelelő körülményeket teremtsen az Alkotmányban lefektetett elvek érvényre jutásához, elősegítse a jogállamiság érvényesülését, a demokratikus intézmények és a piacgazdaság zavartalan működését, hozzájáruljon az ország belső stabilitásához;
- előmozdítsa a Magyar Köztársaságban az állampolgári, az emberi, valamint a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok teljes érvényesülését;
- megfelelő feltételeket biztosítson a Magyar Köztársaság területén élők élet-, vagyon- és szociális biztonságának érvényesüléséhez, a nemzeti vagyon megőrzéséhez;
- hozzájáruljon az Észak-atlanti Szerződésben foglaltak megvalósulásához, szövetségesei biztonságához;
- elősegítse a nemzetközi béke fennmaradását, az euroatlanti térség, Európa és szűkebb régiója biztonságának, stabilitásának erősítését;
- hozzájáruljon a Magyar Köztársaság nemzetközi gazdasági, politikai, kulturális és egyéb kapcsolatai, együttműködése feltételeinek biztosításához.

4. A fenti célokat a Magyar Köztársaság az Alkotmánnyal összhangban, a nemzetközi jog normáinak, különösen az Egyesült Nemzetek Szervezete Alapokmányában, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet, az Európa Tanács dokumentumaiban és az Észak-atlanti Szerződésben megfogalmazott alapelveknek és kötelezettségvállalásoknak megfelelően, továbbá más vonatkozó nemzetközi dokumentumokban, a regionális és kétoldalú szerződésekben vállalt kötelezettségeit tiszteletben tartva kívánja elérni.

5. A Magyar Köztársaság egyetlen államot sem tekint ellenségének, a nemzetközi politika valamennyi szereplőjét, akik a nemzetközi jog alapelveit betartják, partnereként kezeli. A vitás kérdéseket a nemzetközi joggal összhangban, az európai gyakorlatot figyelembe véve kívánja rendezni.

6. A Magyar Köztársaság biztonságát két alapvető pillérre építi: egyfelől nemzeti önerejére, másfelől az euroatlanti integrációra és a nemzetközi együttműködésre.

7. A Magyar Köztársaság biztonságát, polgárai boldogulását tartósan az euroatlanti országok demokratikus közösségének tagjaként kívánja megvalósítani.

A Magyar Köztársaság a biztonságát leghatékonyabban a kollektív védelem elvére épülő Észak-atlanti Szerződés Szervezetének (a továbbiakban: Szövetség) tagjaként tarthatja fenn. Magyarország a Szövetség politikai és katonai struktúrájának integráns részeként vállalja a közös védelemből rá háruló feladatokat. A Szövetség konzultációs és döntéshozatali rendszerében való konstruktív részvételt Magyarország olyan eszköznek tekinti, amellyel hozzá tud járulni az euroatlanti térség biztonságának és stabilitásának erősítéséhez, valamint nemzeti érdekeinek hatékony érvényesítéséhez. Hazánk a transzatlanti együttműködést hosszú távon is az európai biztonság alapvető fontosságú tényezőjének tekinti. A Szövetségen belüli együttműködés keretei között támogatja az európai biztonsági és védelmi identitás fejlesztését, amely Magyarország integrációs politikájának fontos elemét képezi.

Az európai integráció - és az ennek legfontosabb keretéül szolgáló Európai Unió - története során megteremtette tagállamai biztonságának gazdasági és politikai alapjait. Az Európai Unióval folyamatban lévő tárgyalások alapján reális célkitűzés, hogy a Magyar Köztársaság, nemzeti érdekei szem előtt tartásával, néhány éven belül az Európai Unió teljes jogú tagjává váljon, és részt vegyen az Unió közös kül- és biztonságpolitikájának alakításában és végrehajtásában.

Euroatlanti stratégiája részeként a Magyar Köztársaság teljes jogú tagságra törekszik a Nyugat-európai Unióban is, amelyben a regionális kihívások kezelésének fontos jövőbeli eszközét látja.

8. A Magyar Köztársaság továbbra is aktív szerepet vállal az Egyesült Nemzetek Szervezete, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet, az Európa Tanács, a Gazdasági Együttműködés és Fejlesztés Szervezete, valamint a nemzetközi fegyverzet-ellenőrzési és non-proliferációs rendszerek tevékenységében. E szervezetek és együttműködési formák a magyar biztonságpolitikai célok érvényesítésének fontos keretéül szolgálnak a normaalkotás, a biztonság- és bizalomépítés, a konfliktusmegelőzés és -kezelés, valamint a vállalt nemzetközi kötelezettségek végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérése terén. A Magyar Köztársaság biztonságának szavatolásában fontos szerepet tulajdonít a nemzetközi együttműködés regionális és szubregionális, valamint hagyományos kétoldalú formáinak is.

9. A nemzetközi együttműködés csak hatékony nemzeti szerepvállalás mellett lehet eredményes, így az ország biztonságának szavatolásában továbbra is meghatározó szerep hárul a nemzeti önerőre. A Magyar Köztársaság biztonságának szavatolásában alapvető fontosságú az állampolgárok aktív részvétele, támogatása és áldozatkészsége.

A magyar biztonságpolitikának és intézményrendszerének úgy kell működnie, hogy képes legyen időben felismerni, folyamatosan és megbízhatóan értékelni az ország biztonságát veszélyeztető tényezőket, ennek alapján időben meghozni a veszélyhelyzetek megelőzéséhez, illetve elhárításához szükséges döntéseket, és végrehajtani az ezekből fakadó intézkedéseket.

10. A Magyar Köztársaság biztonságpolitikai céljait elsősorban a külpolitika, a gazdaságpolitika és a védelempolitika útján érvényesíti.

11. A magyar külpolitika az euroatlanti integráció mellett a szomszédsági politikát és a határon túli magyar közösségek boldogulását állítja figyelme középpontjába.

Magyarország a kelet-közép-európai régió stabil pontja, és kezdeményező szerepet játszik a térségbeli stabilitás kiterjesztésében; térségünk valamennyi országával a jószomszédi kapcsolatok ápolására, a regionális és szubregionális együttműködés fejlesztésére törekszik. A szomszédos államokhoz fűződő kiegyensúlyozott, jószomszédi viszony szempontjából alapvető fontosságúnak tartja a térség országai közötti gazdasági, kulturális és emberi jogi - ezen belül kisebbségi - együttműködés erősítését.

A Magyar Köztársaság kapcsolatait a régió más országaival az euroatlanti értékek, a nemzetközi jog normái és a kölcsönös érdekek alapján kívánja építeni. Érdekelt abban, hogy szomszédai a tagsági kritériumok teljesítése révén maguk is mielőbb az euroatlanti szervezetek tagjaivá váljanak. Erre irányuló törekvéseiket, euroatlanti elkötelezettségük fenntartását és erősítését Magyarország aktívan támogatja.

A határozatot az Országgyűlés az 1998. december 28-i ülésnapján fogadta el.